

KOLMAPÄEVAST KOLMAPÄEVANI

- 3.–31.03 [Matemaatikavõistlus Kuubik](#)
- K 17.03 14.00 Juhtkonna koosolek
16.00 Nõukoja koosolek
- N 18.03
- R 19.03 9.00 [Ühiskonnaõpetuse](#) olümpiaadi lõppvoor (*Moodle, 404*)
10.00 [Saksa keele olümpiaadi](#) lõppvoor (*Zoom, 304*)
10.00 [Emakeeleolümpiaadi](#) lõppvoor (*Moodle*)
- E 22.03 10.00 Direktsiooni koosolek
18.00 Hoolekogu koosolek
Algklasside digiviktoriin
"Emakeelepäev"
- T 23.03 16.00 Õpilasesinduse koosolek
- K 24.03 15.00 Ainekomisjonide esimeeste koosolek

EMAKEELEST MEIE KOOLI AJALOOS

On taas aeg mõtiskleda – gümnaasium saab ju otsa ... Mis on olnud ja mis on ...

Oma emakeele õpetamise algusest koolis saame teada tollase koolijuhhi Eduard Puki 15. jaanuari aktuse kõnest 1929. aastal:

"Sel ajal, kui meie kool saksa koolina tegutses, ei ole eesti keele õpetamisest selles koolis midagi kuulda. Vene ajajärgul lubas seadus eesti keelt mõnes gümnaasiumis eraviisil erimaksu eest õpetada, kuid koolidirektorid ei avaldanud tahtmist seda õpetust korraldada või kui nad seda organiseerisidki, siis seadsid tunnid meelega pealelõunale või pühapäevadele, mis õpilaste himu nendest osa võtta loomulikult vähendas. Ka Kuressaare Gümnaasiumis korraldati eesti keele eratunnid 1902. aastal. Asja algatajad olid tolleaegsed õpilased Johannes Aavik ja Willem Grünthal. Õpetajaks oli Kaarma koguduse õpetaja Edeberg. Peale tema lahkumist Kaarmalt lõppesid ka eestikeelsed tunnid gümnaasiumis.

Peale 1907. aastat on eesti keele tunde annud gümnaasiumis veel Püha õpetaja Reitag...

Kui vähe aga venelased kõrgelt kõlavaist vabadusjuttudest hoolimata valmis olid eesti koolile vastu tulema, näitab asjaolu, et Vene haridusminister alles 13. sept 1917. a luba andis kõigis

rahvakoolides emakeelt õppekeelena tarvitusele võtta. Keskkoolides taheti kõik veel vana viisi jätta, vähemalt ei suudetud Kerenski valitsust niikaugele viia, et ta oma seisukoha nende suhtes emakeelse kooli mõttes oleks deklareerinud...

1917. a sügisel vallutasid sakslased Saaremaa. Saksa okupatsioonivõim asus kohe kõige suurema hoolimatusega koolide saksastamisele. Kõik endised riiklikud ja kogukondlikud keskkoolid tehti saksakeelseiks. Ka Kuressaares avati poeglaste gümnaasium ja tütarlastele Lyceum muidugi saksa õppekeelega. Seal murdis Saksamaa allajäämine ilmasõjas ja sellele järgnev Hohenzollernite langemine ka selle ikke..."

Kui õige mõtleks, mis meil oma koolist emakeelepäevaga seoses meelde tuleb. Esmalt vist 1902. aastal meie kooli lõpetanud tuntud eesti keele uuendaja Johannes Aavik. Küllap kohe ka 1938. aastal lõpetanud Eesti ajakirjanduse isa ja kirjanik Juhan Peegel. Ja muidugi romaani- ja näitekirjanik ning laulude looja Albert Uustulnd (lõpetanud 1948), samuti tema jälgedes käiv poeg Lembit Uustulnd (1970). Ka poetess ja „Saaremaa valsi“ sõnade autor Debora Vaarandi (1935) on meie oma. Ja Abruka vaimu levitajad kaksikvennad Jüri ja Ülo Tuulik (1958). Tuntud kirjanikega saab ka jätkata – Villem Grünthal-Ridala (1905), Aadu Hint (1929), Aira Kaal (1930) ...

Aga keele- ja kirjanduse radadel saab edasi samuda. Voldemar Miller (1929) on avaldanud üle 350 artikli ja raamatu suuresti just kodu-uurimise valdkonnas. Võib-olla on paljudele vähem teada kauaaegne ajakirja Keel ja Kirjandus peatoimetaja Olev Jõgi (1941) või kauaaegne ajalehe Postimees kodumaa osakonna toimetaja, rahvaluulekoguja ja ERMi asutajaid Oskar Philipp Kallas. Mitmetes ajalehetöötajate korrektoarina töötanud ja eesti keele õigekeelsuse sõnaraamatute üks autoreid oli Magnus Kindlam (1926). Populaarsete reisiraamatute autorina sai tuntuks Enn Kreem (1958). Vanem põlvkond mäletab kindlasti ajakirjanikku, kirjanikku ja luuletajat Bernhard Viidingut (1950) ja eesti kirjanduse uurijat Arne Vinklit (1937). Omaaegse suurima eesti-inglise sõnaraamatu loojana on ajalukku läinud Paul Saagpakk (1928).

Minu teada on ka praegu ajakirjandusmaastikul tegevad üsna mitmed meie vilistlased ja kindlasti on kusagil valmimas novellid ja romaanid ....

Ning kahtlemata on maailma tuntuimad eesti keeles lauljad Ivo Linna ja hiljuti manalateed läinud Heli Lääts.

Või on meie eesti keele hoidjateks Rita Ilves ja Krevera või Sirje Kreisman ja Kreisis? Või meie algklasside tublid õpetajad ja kõik keeleõpetajad? Või meie kõik – Saaremaa Ühisgümnaasiumi õpilased, õpetajad, lapsevanemad ja vilistlased?

Küllap on meie emakeele helge tulevik meie kõigi teha. Paar päeva tagasi tähistasime emakeelepäeva. Ärgem piirdugem sellega, vaid hoidkem oma kaunist eesti keelt ka kõigil teistel päevadel.

Viljar Aro, koolijuht

EMAKEELEPÄEV INNUSTAS LOOMINGULE

Tänavune emakeelepäev pani ka 3.d klassi õpilased tavapärasest enam mõtlema meie oma kõne- ja kirjakeelele. Mõtlemata eesti keele rikkalikule sõnavarale, sõnade tähendusele, kõlale ja sisule. Ja mitte ainult. Päev innustas oma elu esimesel kümnendil maailmaavastajaid ka ise kaunikõlalisi lauseid välja mõtlema.

Nii sündis õpilaste loometuhina sahinale ühtekokku neliteist lauset, millest klassile enim meeldinud esikolmik avaldub nüüd teilegi lugemiseks:

1. Tulpe täis on kogu maa. / *Cätlin Kostjutšenko*
2. Minu meri, minu maa. / *Hendrik Johannes Kähkönen*
3. Eestimaal on lahked rahvad, kõik need põllud siin on vahvad. / *Helen Kasela ja Keitlin Paur*

Janne Nurmik, 3.d klassijuhataja

OMALOOMINGU LEIUNURK

Maasikanätsu seiklused

Tere!

Mina olen maasikanäts Roos. Ma elan koos oma õdede-vendadega ühes nätsupakis. Niipalju kui mina kuulnud olen, asume me poeriiulil ja ootame ostjat. Mu elu eesmärk on maailma näha ning rännata. Siin on päris kitsas ja igav. Päev läbi teiste nätsudega jutustada on lihtsalt masendav. Nad räägivad alati mingist jamast, mitte mida nad oma eluga teha tahaks. Loodan, et saan siit varsti välja.

Järsku tunnen ma, kuidas keegi mind oma tasku paneb. Lõpuks olen ma päästetud sealt väikesest poest, nüüd tuleb ainult oodata, millal pakist välja saab! Mind võeti taskust välja ning pandi mingi kapi peale. Praegu on juba hilja, peaksin tegelikult juba magama.

Ärkasin just, ma olen nüüd juba kellegi pükste küljes. Ringi vaadates tunduvad need teksapükste moodi, aga ega mind tegelikult eriti ei huvita ka. Lõpuks saab seigelda! Tunnen, kuidas keegi juba pükse jalga tõmbab ning valmistub linna minekuks. Minu olemasolust ei ole keegi siiani aru saanud.

Umbes poole tunni pärast astus inimene uksest välja ning suundus riietepoe poole. Siin on täitsa huvitav! Mulle meeldivad väga üks helesinine seelik ja koera kostüüm. Inimene ostis endale ühe suvekleidi ja lahkus poest. Linnas on üsna huvitav: erinevad poed, teatrid ja kinod. Inimene sisenes nüüd kinno ja valis istekohta. Mina ei näinud filmi, sest olin lömas-tatud, aga kuulsin, et juttu oli loomadest. Kinos sain ma paar korda mõne popkorniga pihta, aga õnneks ei olnud see valus.

Praegu asun ma juba prügikastis. Keegi oli inimesele öelnud, et tal on roosa näts pükste küljes ning mind visati ära. Arvan, et mul oli linnas täitsa lahe seiklus! Leidsin oma õed ja vennad prügikastis tuhnides jälle üles ning nüüd elame sõbralikult siin edasi.

Krita Kilumets, 5.B

